

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

De Foro privilegiato Clericorum & Religiosorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

Si utraque pars litigans sciat, parari in se exercitium jurisdictionis ab extraneo & inchoari, non tamen contradicat, sed pareat. Dixi 7. *§ ille Judex* &c. probabilis enim est, etiam hujus consensum requiri ad valorem actus judicialis ab extraneo exerciti, ut docet Sanch. *de Matrim. l. 3. d. 19. n. 8.* cum plurimis à se cit. & innui viderur *can. 3. § 7. caus. 9. q. 2.* eò quòd exercens jurisdictionem contentiosam in territorio alieno sine consensu proprii Judicis in tali loco videatur ei inferre injuriam. *arg. l. 13. § fin. ff. de injurijs.* Excipitur casus, quo Episcopus per viam injustam Dicecesi sua expulsi est ita, ut nec per se nec per Vicarium in illa exercere possit jurisdictionem; talis enim eam exercere tam validè, quàm licetè potest in civitate vel loco vicino, petita tamen prius licentià Ordinarij illius loci, licet non obtentà. *Clem. un. h. t.*

§ Dico 5. Judex, qui quidem existit intra territorium suum, non tamen potest Judicialiter citare subditos suos extra illud existentes, nec sententiam, quam quidem in absentes pronuntiat validè, exequi in persona, vel rebus, extra territorium existentibus. Communis Canonistarum ex *Clem. 2. de sent. & re jud. l. 3. ff. de Offic. Praef. & Novell. 134. c. 5.* Dixi 1. citare, nimirum vel citatione reali, quæ fit per capturam, & violentam manuum injectionem, vel citatione verbali ac simplici, quæ fit per nuntium aut apparitorem sine manuum injectione. Per citationem realem tamen procedi potest contra existentem in alieno territorio in duplici casu. 1. Si sit turbator publicæ pacis, grafiator, prædo, aut latro, ut habet *Recess. imper. Augusti de an. 1559. §.* Unde *wienwobl.* 2. Si sit adstrictus ad perpetuam obedientiam personalem, & tamen aufugiat, ut est Religiosus à Monasterio, uxor à marito, servus à domino fugiens. *arg. l. 1. c. ubi quis de Curiali.* Interim nec illi, nec isti (casu quo Religiosus v. g. negat, se esse subditum hujus Prælati, aut femina, se esse uxorem hujus viri) abstrahendi sunt ex loco, ubi capti sunt, sed ibi sunt judicandi. Dixi 2. *quam quidem ferre potest in absentes*, intellige, si fuerint absentes suâ culpâ, vel citati non comparuerint, per *l. fin. C. quomodo & quando*: quia in Judicio per litis contestationem quæ contrahitur & convenitur inter Partes, quòd velint sustinere sententiam. Dixi 3. *exequi in persona vel rebus* &c. nimirum sine consensu Judicis, in cujus territorio persona, vel res ejus existunt, in quas debet fieri executio. *c. 14. b. t.* Per litteras igitur *mutui compassiis*, ut vocant, seu *subsidiarias*, requirendus est consensus hujus Judicis, qui imploratus deberet promptè suum auxilium impendere. *c. 1. §. 3. de for. compet. in 6. & Nov. cit.* cum una jurisdictio ab alia sit adjuvanda, sicut una per aliam turbanda non est, jurisdictionem contentiosam vel executionem in alio territorio sine licentiâ exercere attendendo.

§ Dico 6. Sententia, quæ fertur à Judice simpliciter & absolutè incompetente, est nulla. *l. 2. § fin. C. si à non competente. c. 4. de Judic.* Si verò absolutè incompetens non sit, & Partes,

non ignorantes incompetentiam, sponte eorum ipso litigârunt, valet sententia; quia in se ipso rogârunt jurisdictionem illius.

§. II.

De Foro Certarum Personarum.

Cum litem moventi ante omnia dispiciendum, qualis persona sit, quam convenire intendit, & qualis causâ, super qua agere vult: persona autem, uti & causâ quædam, ex privilegio certum fortiantur forum, & ab ordinario aliâs Judice exemptæ sint; idcirco reliquis modis, quibus forum Judiciale sortitur, præmittere placet forum privilegiatum certarum personarum in hoc, & in altero §. certarum causarum.

De Foro privilegiato Clericorum & Religiosorum.

Sciendum, sequentes hoc loco questionem decidendas esse. 1. An 2. & quinam Clerici ac Religiosi gaudeant privilegio Fori Ecclesiastici, atque à Foro Sæculari exempti sint. 3. Quo Jure sint exempti, 4. Quibus in circumstantiis & causis. 5. In quo Foro Ecclesiæ conveniendi sint singuli Clerici & personæ Ecclesiasticæ.

Dico 1. Clerici & Religiosi quoad personas suas exempti sunt à Foro & Jurisdictione sæculari. Ita omnes verè Catholici contra plebrosque hæreticos, qui odio & invidia stimulant non cessant Summum Pontificem, Sacerdotes, & Religiosos Catholicæ Religionis, totâque immunitatem Ecclesiasticam suppressere, & allaturare dictarijs, falsis allegationibus, corruptis historijs, variisque figmentis; ut adeò Catholicæ Juventuti haud parum nocivum sit legere libros Hæreticorum Juridicos, & maxime Historicos, utpote à quibus vilipensionem Sedis Apostolicæ & personarum Ecclesiasticarum, erronea circa res Fidei dictamina, falsa de Ecclesiasticis historiis principia, adeoque animarum venenum incautè imbibunt deploranda temeritate; quasi nulli suspicerent libri Catholici, sicut puritate ita & soliditate doctrinæ eminentes. Assertionem nostram definitivè Concil. Trid. sess. 25. c. 20. de Ref. Idem fecerunt Concilia alia plurima cum Generalia tum Particularia. Idem habetur *c. 8. de Judic. c. 12. b. t. c. quamquam de Cens. in 6.* & alibi sæpius in nostro Jure. Idem statuerunt Imperatores ipsimet, Constant. Theodos. Valentin. Frideric. ut videre est in *Auth. Cassi C. de SS. Eccles. in Auth. statuimus C. de Episc. & Cler. ac alibi*; quia nempe fas non est, ut Divini ministerij temporalium potestatum subdantur arbitrio, ut loquuntur Theodos. & Valentin. in *Cod. Theodos. l. 16. tit. 2. l. 46. 47.*

Oppones cum Hæreticis 1. Paulus *Rom. 17. 13.* ait: *omnis anima sublimioribus potestatibus subdita sit.* Item *Mat. 20. Marc. 10. Luc. 22.* legitur: *Principes Gentium dominantur eorum, & qui majores sunt, potestatem exercent in eos.* Ergo Clerici subsunt jurisdictioni Principum Sæcularium. Confirmatur. S. Paulus à Præsede Judicis appellavit ad Cæsarem, dicens: *ibi me oportet*

propter iudicari. *Art. 25.* ergo Cæsarem agnoscere pro suo Iudice. 2. Justinianus Imperator, licet fuerit Catholicus, tamen Clericos subiecit Sæculari potestati, ut apparet ex *l. 25. § 33. C. de Episc. & Cler. item Novel. 83.* Confirmatur ab exemplo multorum Imperatorum, qui etiam ipsos Pontifices deposuerunt, uti Henricus IV. Benedicendum X. *§ 2. ad 1. N. Conf.* Faciemur, omnes debere esse subditos suis legitimis Superioribus, sed ex allegatis textibus non probatur, Principes Sæculares esse legitimos Superiores Clericorum. Ad Confirm. rursus negatur *Conf. S. Paulus* Cæsarem agnoscere quidem pro Iudice Judæorum, contra quos provocavit ad Cæsarem, at non pro Iudice suo, sed solum pro suo tanquam innocentis protectore contra vim iniquam. Quod & nos facimus, Cæsarem agnoscendo pro Ecclesiæ & Ecclesiasticarum personarum protectore; quo tamen pacto nulla ipsi tribuitur jurisdictio in Ecclesiâ & Clericos: ferè sicut Civitates Imperiales herodoxæ Regem Sueciæ agnoscunt pro suo Protectore, non tamen pro Iudice jurisditionem in se tanquam subditos habentem. Ad 2. Justinianus falcem misit in messem alienam, & invalidè subiecit Clericos sæculari potestati, cum caruerit omni facultate quidquam statuendi de rebus & personis Ecclesiasticis, maxime in præjudicium illarum immunitatis. Laudamus ipsam in Legibus regimen Politicum spectantibus, in cæteris egressus est sphaeram activitatis suæ. Attendendi potius sunt alij Imperatores, qui plus laudis à pietate consecuti sunt, nimirum Constantinus, Theodosius & Valentinianus &c. quorum privilegia & favores Ecclesiâ accepit & confirmavit. Ad Confirm. dico, ejusmodi impies in animæ suæ Pastorem Imperatores talia ausos esse de Facto, non egisse de Jure: non solum illicite, sed & invalidè attentasse similia, utpote suæ potestatis limitem egressos.

14. Dico 2. Privilegiò fori gaudent imprimis Clerici in Majoribus Ordinibus constituti omnes; dein etiam Minoribus & primâ quoque tonsurâ initiati, sed isti cum hac limitatione, si nimirum unam ex sequentibus conditionibus à Tridentino requisitis completè habeant. 1. Si habeant Beneficium; & isti gaudent, sive gestent habitum ac tonsuram, sive non. 2. Si gestent habitum & tonsuram moraliter continentis, simulque ex mandato Episcopi (h. e. ex voluntate Episcopi saltem permittentis, ut Pignatelli cum alijs declarat allatis Cardinalium decisionibus) alicui Ecclesiæ deserviant. Quod etiam procedit, etsi conjugati sint, modo cum unica, eaque virgine, copulati; hi enim saltem in Criminalibus & quoad personam suam gaudent, licet probabilius non gaudeant civiliter conventi. 3. Si gestent habitum & tonsuram, simulque versentur in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola vel Universitate delictentia Episcopi quasi in via ad Majores Ordines suscipiendos. Habentur hæc *c. 2. h. l. c. 8. § 10. de Jud. c. un. de Cler. conjug. in 6. Trid. S. 23. c. 5. de Ref.* Dixi autem 1. unam de sequentibus &c. nam Trid. loquitur disjuncti-

vè, adhibendo particulam aut, vel. Dixi 2. completè; nec enim sufficit gestare habitum sine tonsura, nec habitum & tonsuram sine servitio, quod præstant actualiter Ecclesiæ &c. Cæterum licet Minorista, non servans unam ex conditionibus enumeratis, conveniri possit & iudicari à Iudice Laico, adhuc tamen etiam conveniri & iudicari potest à Iudice Ecclesiastico, ut decisum à Congreg. Cardd. refert Barbosa *in c. 6. Trid. cit. n. 26.* quia jurisdictio Ecclesiastica in tales Clericos fundatur in Ordine, qui nonquam amittitur, licet habitus dimittatur: adeoque jurisdictio in hujusmodi Clericos competit Iudici Laico non privativè, sed cumulativè cum Iudice Ecclesiastico, ita ut detur locus præventioni. *arg. c. 36. de sent. Excomm.*

Quæres, an privilegiò Fori gaudeat, qui delictum commisit quidem adhuc Laicus, sed postea Clericatum assumit? Et an vicissim, qui delictum commisit adhuc Clericus, postea verò transit ad statum Sæcularem, ut si Minorista ducat uxorem? *§. ad 1. affirmativè.* Sumitur ex *c. 2. cit. § can. 15. Bullæ Cœnæ*; quia talis, ut suppono, est verè Clericus, servans unam ex conditionibus à Trid. requisitis. Nec obstat, licet talis assumeret statum Clericalem ideo, ut vim Sæcularis potestatis effugiat, quia non committeret fraudem, sed uteretur jure suo, sicut utitur jure suo, qui commisso homicidio se recipit ad asyllum, ut effugiat poenam Sæcularis Iudicis. Modò tamen talis assumeret Clericatum cum animo stabiliter in eo perseverandi; si enim id faceret præcisè ad tempus, usquequid nempe evaderet jurisditionem Sæcularem, cum animo postea rursus regrediendi ad Sæculum, committeret fraudem, & si de tali mente satis constaret, posset meò iudiciò ad forum Sæculare trahi non obstante Clericatu. Pariter censo, si talis, antequam susciperet Ordines, fuisset præventus à Iudice Sæculari per citationem, vel litis contestationem; quod coram eodem Iudice finire deberet cœptum Iudicium. *arg. c. 19. h. l. quamvis nec in isto casu Iudex Sæcularis talem post susceptos Ordines punire posset in persona, sed tantum in bonis fortunæ, ut tenet Pignatelli to. 2. Confili. 66. n. 13. allegans plures S. Congreg. declarationes.* Ad 2. pariter affirmo cum communi apud Delbene; quia ad gaudendum privilegiò attendendus est status temporis, quo delictum est patratum. *l. 1. ff. de pœnis.*

Dico 3. Eodem privilegio gaudent Religio-16 si, seu Regulares omnes, utriusque sexûs, licet sint Laici conversi. Sumitur ex *can. 15. caus. 11. q. 1. c. 5. 10. 33. de Sent. Excomm. c. 4. de Cens. in 6. c. 3. de Immunit. Eccl. in 6. §. 1. Auth. statumus C. de Episc. & Cler. Novel. 123. c. 21.* Extendit se assertio juxta communem 1. ad Novitios. 2. Probabiliter etiam ad fratres & sorores tertij Ordinis S. Francisci & S. Dominici, si tamen habitum gestent, & vivant in communi, imò juxta multos etiam si vivant in privatis ædibus, saltem quoad foeminas. 3. Ad Eremitas, non Religiosos, in commune tamen viven-

viventes, & secundum modum ab Episcopo approbatum; vel si saltem voto paupertatis edito, aut suscepta obligatione, habitum deferentes alicui Ecclesiae vel Oratorio sub obedientia Episcopi vel alterius Praelati deserviant.

17 Dico 4. Exemptio Clericorum, & Religiosorum, quoad suas personas non solum est Juris Ecclesiastici, quod omnes fateri debent, sed etiam aliquo modo Juris Divini. Videtur haec assertio à nullo Catholicorum negabilis, utpote aperte tradita in Conciliis tum Generalibus, tum Particularibus; nam Concilium Trid. S. 25. c. 20. de Ref. ait, *Ecclesia & personarum Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinatione & Canonis sanctionibus constitutam esse.* Lateranense sub Leone X. S. 9. in *Bulla Reformationis* sic loquitur: *cum à Jure tam Divino quam Humano Laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit.* Colonienſe p. 1. c. 20. *Immunitas Ecclesiae vetustissima res est, Jure pariter Divino & Humano introducta.* Ac demum Frisingense anno 1440. Can. 3. inquit: *privilegium Fori Ecclesiae est immediate à Jure Divino.* Accedit c. 4. cit. ibi: *cum igitur Ecclesia, Ecclesiasticaeque persona, ac res ipsarum non solum Jure Humano, quia imò & Divino, à Secularium personarum exactionibus sint immunes.* Ergo innegabile est, personas Ecclesiasticas saltem aliquo modo esse exemptas Jure Divino à Saecularium potestate, nimirum vel immediate, ut expresse ait Conc. particulare Frisingense, & nos dicemus in assertione sequente, vel saltem originaliter, initiative, & mediate, ut multi ex Catholicis docent: siquidem Catholici Auctores, qui magno numero videntur absolute negare, quod immunitas & exemptio haec personarum Ecclesiasticarum sit Juris Divini, uti Covarruv. Cavallos, Farinac, Molina, Oliva, Zaccus, &c. recte intelliguntur in eo sensu, quod illa à Jure Divino non descendat immediate, sed solum mediate & originaliter, ut eos explicat Lessius, Palao, Gonz. P. Wiestner, Schambogen h. t. n. 34. quatenus nempe Christus praeceptum dedit Ecclesiae eximendi Clericos & Religiosos, vel quatenus Summo Pontifici dedit potestatem gubernandi Universam Ecclesiam, vel quatenus Clericos constituit quasi Patres & Magistros reliquorum fidelium. Dixi, quoad suas personas; utrum enim exemptae sint personae Ecclesiasticae etiam quoad res suas temporales, & quomodo, patebit ex dicendis tum in assertione 8. § 9. tum ad tit. de Immunit. in lib. III. ubi de Immunitate Ecclesiastica Reali, sicut de Immunitate Locali Ecclesiarum seu de Asylo tractabitur ad tit. cit. de Immunit. Eccl. Hic enim de sola Immunitate Personali, vicus ad Forum Saeculare trahi non possunt personae Ecclesiasticae, constitutum est agere.

18 Dico 5. Exemptio personarum Ecclesiasticarum à Jurisdictione & Foro Laicali est immediate Juris divini, saltem in thesi. Ita sentire credendi sunt, qui absolute affirmant, hanc exemptionem esse Juris Divini, uti Abb. Felin. Azor, Fagn. Barbosa, Laym. Engel, & alij plurimi, praesertim Theologi & Canonistae, cum text. § gl. in can. 11. d. 96. Atque ex-

pressè tradit P. Friderich Praedecessor in suo egregio tract. de Foro Compet. edit. 2. n. 229. Prob. 1. ex cit. Concil. praesertim Oecumenicis Lateran. & Trident. quorum verba debent accipi in sensu proprio, si inde nullum sequatur absurdum: atqui non sumuntur in sensu proprio, nisi dicatur, immediate à Jure Divino descendere exemptionem personarum Ecclesiasticarum, ut patet consideranti; qui enim proprie eam à Jure Divino descendere, & Divina Ordinatione constitutam esse dicamus, si solum mediate descendat à Deo, potestatem Ecclesiae solummodo concedente eximendi has personas, vel praecipiente solum exemptionem istam? Nunquid alias rectè & proprie diceretur potestas Regia, & Magistratum Saecularium esse Juris Divini & Naturalis, quia provenit ab hominibus, ex praecepto aut permissione Dei & instinctu Naturali sibi Reges vel Magistratus constituentibus? Prob. 2. Christus hoc ipso, quod instituit Ordinem Clericalem, atque Clericis potestatem dedit tanquam Magistris docendi fideles reliquos, tanquam Patribus eosdem gubernandi, tanquam Pastoribus pabulo Sacramentorum pascendi, & tanquam Judicibus solvendi & ligandi tum in sacro Tribunali tum per Leges Ecclesiasticas & Cenuras, rectè creditur Clericos exemisse à potestate & jurisdictione reliquorum fidelium, nempe laicorum; nam mirabilis insimul esse cognoscitur, si Filius Patrem, Discipulus Magistrum (Ovis Pastorem, Subditum Judicem) sibi conetur subjugare, & illam suae potestati subicere, à quo credit non solum in terra, sed etiam in caelis se ligari posse & solvi, ut inquit Can. 9. d. cit. Procedit hoc vel maxime & singulariter de Summo Pontifice, quem Christus ipse constituit Pastorem universalem ac supremum omnium prorsus fidelium, dicens, *pascite oves meas.* Jo. 21. Prob. 3. à pari: Tempia, Altaria, & vestes sacra, eo ipso quod Deo consecrata sint & dicata, censentur à libera dispositione Saecularium, & onere Saeculari, exempta Jure Divino immediate: ergo etiam Clerici & Religiosi, hoc ipso, quod Deo specialiter dicati sint, ac illius servicio destinati, rectè censentur exempti à jurisdictione Saecularium, & immediate quidem, Jure Divino.

Addidi tamen, saltem in thesi, h. e. in genere, secundum rationem genericam, & abstrahendo à casibus particularibus, ab applicatione ad materias, causas, & circumstantias específicas aut individuantes; siquidem in hypothesis, seu quoad applicationem ad casus individuales, & quoad executionem in certis circumstantiis, quoad particulares materias, causas, & personas Juris Ecclesiastici esse fateor, quatenus nimirum Ecclesia pro varietate circumstantiarum determinare & declarare potest auctoritate à Deo accepta, an huc & nunc, atque in his particularibus casibus illud generale privilegium exemptionis à Deo & Christo datum habeat locum, nec ne. Quapropter pro diversis circumstantiis, locis, temporibus haec exemptio potest esse diversa, amplior vel restrictior, prout declarat vel permittit Ecclesia.

Id quod insinuat Trid. dicens, hanc exceptionem Dei Ordinatione & Ecclesiasticis Sanctionibus esse constitutam. Accipe rem in exemplo: Obligatio residendi in Beneficiis Curatis juxta communem, etiam Adversariorum, est immediate Juris Divini: licet penes Ecclesiam sit hoc Jus Divinum quoad casus particulares determinare, limitare, ac declarare, pro exigentia circumstantiarum, an hic & nunc residentia personalis Beneficiati à Deo præcepta sit, nec ne: sic potest & solet Ecclesia dare licentiam ad certum tempus administrandi Episcopatum vel Parochiam per alium, imò consuetudine immemoriali introduci potest, ut Parochus curam animarum per alium exerceat, & ipse personaliter resideat extra parochiam. Ferè eodem modo Juris Divini est in thesi Deum colere, hominem non occidere &c. licet quoad determinationem modi, quo Deus sit colendus, & quoad determinationem circumstantiarum, in quibus prohibeat Deus occisionem hominis, sit Juris Ecclesiastici. Sic etiam Theologi docent, impotentiam diu vitandi omnia peccata venialia in genere dari seclusis auxiliis specialibus, licet ea non detur quoad singula peccata venialia in specie.

19. Oppones 1. Nullus reperitur textus in Scriptura, in qua comprehenditur Jus Divinum, eximens personas Ecclesiasticas à potestate Seculari: ergo. 2. Clerici sunt membra & Cives Reipublicæ, passimque celebrant contractus cum Laicis: ergo rationi & æquitati Naturali congruit eos subijci unà cum Laicis potestati Seculari; turpis est enim omnis pars non conveniens suo toti. *can. 2. d. 8.* 3. per hoc, quod aliquis fiat Christianus, non eximitur Jure Divino à vinculis Civilibus, quibus erat adstrictus antea, v. g. à conjugio, ab obedientia officio, à debito pecuniario &c. ergo neque per hoc, quod Christianus fiat Clericus, eximitur Jure Divino ab illis oneribus, quibus antè erat obnoxius. 4. Clerici primis Ecclesiæ temporibus ante Imperatores Catholicos, Constantinum, Theodosium &c. parebant Imperatoribus, & tributa solvebant. per *can. tributum. 23. q. 8.* ergo. 5. In ipsam Christi personam Pilatus potestatem habuit juxta illud. *Jo. 19. non haberes potestatem in me ullam, nisi tibi datum esset de super.* 6. Si hæc immunitas esset Juris Divini, non posset variari per consuetudinem, privilegium, vel restrictionem Pontificis: sed fuit variata pro diversitate temporum & locorum &c. ut constat: ergo. *re. ad 1. transf. Ant.* nam Christus ad Petrum dixit: *paſce oves meas* &c. ad reliquos autem Apostolos, *quæcumque alligaveritis super terram.* *Jo. 21. Mat. 18. N. Conf.* quia sufficit, quod hæc immunitas sit concessa Jure Divino Naturali, quod Deus scripsit in cordibus hominum, & Jure Divino tradito, ac per Ecclesiam nobis declarato; etsi non existeret Jus Divinum scriptum: ferè sic ut Adversarii concedunt, Jure Divino pro materia SS. Eucharistiæ requiri traditionem patenæ cum hostia &c. quamvis nullum, hujus rei testem, S. Scripturæ textum adducere possint. Ad 2. imprimis, *N. Antec.* non enim *Lib. II. R. P. Pichler.*

proprie sunt membra Communitatis Politicæ cum Laicis, & de territorio illorum, quamvis sint in territorio. Dein etsi permittatur, eos esse cives ac membra proprie dicta, tamen sunt membra privilegiata, quæ legibus Magistratûs Politici directè non obligantur, sed solum indirectè ijs, in quibus exigit illos obligari decentia & Jus Naturale, vel permittit Jus Ecclesiasticum, velut in ordine ad celebrandos contractus cum Laicis. Ad 3. *dist. Conf.* non eximuntur ab omnibus oneribus & obligationibus prioribus. C. à subjectione laicali. *N. Conf.* Ad 4. *dist. Ant.* parebant Imperatoribus ex contingentia Facti & in Politicis, *transf. ex necessitate Juris* & in Spiritualibus. *N. Ant. & Conf.* Ad 5. Pilatus pariter viâ facti usurpabat potestatem in Christum, sibi permissam, non concessam à Deo: de cujusmodi vitiosa potestate intelligendum est illud *Luc. 22. hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.* Ad 6. *dist. Ma.* non posset variari, si tam in hypothesi quam in thesi esset Juris Divini. C. si solum in thesi. *N. Ma.* Caterum penitus abrogari per consuetudinem non potest, imò ex parte tantum illam abrogari consuetudine vetuit Jus Ecclesiasticum. *c. 3. de Consuet. c. 8. de Judic. c. 49. de sent. Excomm. in Bulla Cœne, & Urbani VIII. quæ incipit, Romanus Pontifex, edita 1641.* in quibus locis consuetudo immunitati Ecclesiasticæ contraria rejicitur, vel omnino reprobatur tanquam corruptela; id quod etiam Adversarii concedere debent. Sed circa hoc posterius, nempe circa consuetudinem immunitati Ecclesiasticæ in casu particulari tantum contrariam discrepant Auctores, & nonnulli apud Delbene & Oliva cum Covarruv. *to. 2. practic. c. 31. n. 5.* concedunt, ei per consuetudinem immemoriam derogari posse: quod si & nos faceremus, nihil admitteremus assertioni nostræ adversum, cum immunitas quoad omnes casus particulares, & in hypothesi, nec juxta nos sit Juris Divini, sed Ecclesiastici tantum. Per Statutum Principis vel Magistratûs Sæcularis autem immunitati Ecclesiasticæ derogari posse extra privilegium Pontificis & extra casum publicæ necessitatis, vel quo ipse Pontifex id concedit, negamus cum laudato P. Friderich *n. 233. & 272.*

Dico 6. Immunitas Clericorum saltem in 20 causis Criminalibus, item in Civilibus personalibus, seu quando conveniuntur Actione personali, habet locum. De Criminalibus, ubi agitur ad Clericum puniendum vel personaliter vel pecunialiter propter delictum, tam est communis sententia Catholicorum, ut Illustriss. Bavaricæ Cancellarius Baro Schmid, utique non nimius Ecclesiasticæ immunitatis fautor, in *semicent. 2. controuv. 21. n. 10.* eam appellet certissimam, uti revera est propter *c. 4. 8. 10. de Jud. c. 12. h. 1.* De Civilibus autem, in quibus convenitur Clericus actione personali, v. g. ex empto, locato, mutuo, aut alio contractu, constat ex *can. 2. 6. 42. 43. 45. caus. 11. q. 1. ex c. 12. cit. ex Auth. Statuimus de Episc. & cler. & ex hucusque dictis, ex quibus patet, quod Clerici quoad personas suas propter*

pter eminentiam & superioritatem status sui à jurisdictione Laicali exempti sint. Conspirare dicuntur in hac assertione cum Catholicis multi hæretici, uti Bocerus de *Jurisd.* c. 3. n. 33. Stephani, Ummius &c. Dixi, in *Civilibus Personalibus saltem*; quia de *Realibus*, seu quando Clerici conveniuntur actione reali tantum, v. g. Vindicatione, actione Confessoria &c. super bonis temporalibus, major est controversia, de qua postea.

21. Oppones 1. Clericus, qui gerit officium apud Principem Sæcularem, atque in eo delinquit, judicari & puniri potest ab eodem Principe; quia tali casu Clericus non consideratur ut persona Ecclesiastica, sed ut Officialis Principis Sæcularis: & Princeps Sæcularis non nisi sub hac conditione, ut sibi quoad correctionem subdit, ei committit officium: ergo in Criminalibus non sunt exempti Clerici. 2. Personæ Ecclesiasticæ, si sint Status Immediati vel Principes Imperii, uti Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Abbatissæ &c. qui Regalia, Feuda, & alia privilegia habent ab Imperio Romano, conveniuntur coram Camera & Judicio Imperiali, sicut Principes, Comites, & Status Sæculares, non solum actione reali, sed etiam personali tam in Criminalibus quam in Civilibus, ipsique Imperatori homagium præstare debent, quod denotat subjectionem. 3. Si Clericus non solvat gabellas, aut taxam à Republica statutam ex iis rebus, quas emit vel vendit, merces tales cadunt in commissum, à Sæcularibus Judicibus arrestantur, & ablata Clerico inferuntur fisco: ergo Clericus potest puniri à Sæcularibus in rebus suis. 4. Multi sunt casus, in quibus Clerici conveniuntur actione personali saltem in causis Civilibus: ergo saltem quoad has non habent personalem exemptionem. *Ant. prob.* 1. quando Clericus litigat super causa feudali, & dominus directus feudi est Sæcularis, coram isto conveniri personaliter potest, quin & puniri (privatione Feudi, non corporaliter) propter delictum, sed Feudale tantum, ut est Feudum alienare, non petere investituram debito tempore, &c. non autem propter delictum verum, Juri Divino aut Naturali repugnans, cui annexa est Felonia, uti est proditio, parricidium personæ domini. &c. text. in c. 6. § 7. & ibi Abb. n. 17. de *For. Comp.* quia sub ista conditione & reservatione, ut vasalli subint Domino, conceduntur Feuda. 2. Quando Clericus convenitur alieno nomine propter officium, quod gerit, quia v. g. est tutor, curator, procurator alicujus Laici in causa temporali, trahi potest ad Judicem Sæcularem, quia non tam attenditur ipse, quam illi, quorum nomine convenitur. Pirh. h. t. n. 91. 3. Clericus tenetur emptorem Laicum laudare, h. e. defendere coram Judice Sæculari, quando alius vult in Judicio Sæculari rem emptam à Clerico evincere. per *l. Venditor* 49. ff. de *Judic.* 4. Clericus tenetur litigare coram Judice Laico, si est hæres Laici, & lis cum testatore defuncto jam fuit cæpta, ut probabiliter defendit P. Wiestner n. 159. cum multis contra Ranbeck in *Panoplia Eccles.*

d. 2. c. 2. *contro.* 1. & alios pariter multos, cum Judicium finire debeat, ubi est ceptum. l. 30. ff. de *Judic.*

2. Ad 1. *N. Ant.* & adjestas probationes: si ita liceret præscindere, totum facile everteretur privilegium Fori Ecclesiastici; semper enim posset Clericus aliter & aliter considerari, nunc sub ratione civis, nunc sub ratione fidejussoris &c. nunquam verò sub ratione personæ Ecclesiasticæ. Dein Clericus recipiens officium Sæculare non renuntiat tacite, imò nec renuntiare potest privilegio Fori, & Sæculari prorogare jurisdictionem in se, uti dicemus infra: ergo frustra est Sæcularis, si sub conditione subjectionis velit Clericum assumere in Officiale. Ad 2. Personæ Ecclesiasticæ, dum recipiunt Regalia & Feuda Imperii, subeunt quidem onera tum realia, tum etiam aliqua personalia, iis annexa, id tamen tacite saltem consentiente Summo Pontifice; cum cedere id possit ac soleat in splendorem & utilitatem Ecclesiæ; esto, quod etiam aliquod onus accedat. Dein, ut rectè notat Knipschilt de *Nobilit.* l. 3. c. 23. à n. 238. licet Vasalli Ecclesiastici conveniri possint ratione feudorum etiam criminaliter coram Camera Imperiali, non tamen, si inventi fuerint Rei, declarantur in Bannum à Iudicibus Laicis Camera, sed solum privantur Regalibus, Feudis, & privilegiis Imperii per sententiam *Declaratoriam*. Ad 3. *Dist. Ant.* illa fiunt viâ facti, trans. viâ juris. *N. Ant.* Nam quoad vim coercitivam seu coactivam non subint Clerici Magistratibus Sæcularibus: igitur poena non à Laicis, sed ab Ecclesiasticis Iudicibus inferenda est Clerico, si delinquat, v. g. si Clericus negotiatur, & gabellas non solvat; nam solus Clericus Negotiator tenetur ex rebus, circa quas negotiatur, ad gabellas & vectigalia. c. 4. de *Cens.* in 6. Conspirat quoad arrestationem, judicaturam, & punishmentem Illustr. Cancellarius Schmid *Semicentur.* 2. *contro.* 19. n. 8. § *contro.* 21. cit. Ad 4. *C. Ant.* cum probationibus. *dist. Conf.* ergo non habent personalem exemptionem in hypothese & in casibus particularibus, ubi Ius Ecclesiasticum & Pontifex indulget subjectionem. *C. Conf.* in thesi & generaliter. *N. Conf.* Adde, quod Clericus, conventus quâ tutor, curator. &c. vel quâ laudans emptorem, non sit Reus proprio nomine & principalis, sed nomine alieno, & defensor potius. Imò, quod plus est,

Dico 7. Sunt aliqui casus & circumstantiæ, in quibus Iudex Laicus licitè & validè procedit contra Clericos & personas Ecclesiasticas etiam in Criminalibus & ratione delictorum, sed ex voluntate & indulgentia Ecclesiæ. Scilicet 1. quando Clericus est actualiter degradatus, & traditus Curie Sæculari. c. 4. 10. de *Judic.* 2. Quando accedit speciale mandatum Iudicis Ecclesiastici. 3. Quotiescunque Iura permittunt Clericum verberari vel etiam occidi impunè, ut si est iniquus aggressor. 4. Si per sententiam declaratus sit reus assassinii, ut communis interpretum intelligit c. 1. de *homicid.* in 6. cui consonat *Clem. VIII. constit.* 2.

12. Dec. 1777. Si dimisso habitu se immi-
scat enormitatibus, seu committat enormia
crimina, neque post trinam monitionem Epi-
scopi se emendavit. per c. 10. de iudic. c. 25. &
de sent. Excom. 6. Si habitum & tonsuram
non deferat ter monitus ab Episcopo sub ex-
pressa poena amittendi privilegii Clericalis. c.
25. cit. 7. Probabiliter si sit reus criminis
læte Majestatis. v. g. se immiscendo rebellionem,
proditionem, aut conspirationem subditorum in su-
um Principem Sæcularem: quo casu etiam oc-
currere potest, si in pugna inter perduelles reperi-
atur, non solum in ipso conflictu, sed etiam, si
ratio iusti belli exigat, etiam post illum, imò
etiam antequam rebellio erumpat & pugna in-
cipiat, si deprehendatur inter perduelles, &
res non patitur moram, atque aliter averti
nequeat damnum publicum: quod idem in-
tellegitur de damno privato, alias inevitabili, quod
Clericus Laico injustè molitur inferre; quia
iure Naturale permittit hoc tanquam neces-
sariam defensionem: adeoque his casibus Laicus
non procedit contra Clericum iure jurisdictio-
nis, sed iure defensionis. 8. Potest Iudex
Laicus, in absentia & defectu Ecclesiastici ca-
pere, detinere, imò incarcerare interim Cle-
ricum, in flagranti delicto deprehensum, vel
notorie delinquentem, de fuga suspectum, vel
grave delictum committere, aut grave dam-
num inferre alteri molientem, vel Creditori
cautione de solvendo præstare nolentem, &c.
ita tamen, ut, quamprimum potest, remittat
ad Iudicem Ecclesiasticum. Sic etiam potest
arma, à Principe vel Magistratu Sæculari pro-
hibita, gestantem Laicum aggredi & arma au-
ferre, saltem juxta Bavaricæ Concordata, Iu-
dici verò Ecclesiastico puniendum tradere.
An & quomodo coram Iudice Sæculari recon-
veniri possit Clericus, apparebit ex tit. 4. de
Matris Petitionibus.
Dico 8. Clerici, saltem inspecto Iure Com-
muni & Scripto, exempti etiam sunt à jurisdi-
ctione & foro Sæculari, etiam si tantum con-
veniantur actione reali super rebus suis tempora-
libus, etiam patrimonialibus. Prob. ex Can. 2.
de 43. caus. u. q. 1. c. 12. h. t. c. 4. de Cens. in 6.
dub. Statuimus C. de Episc. & Cler. Sc. quia
hujusmodi iura absolute & sine distinctione in-
ter actionem personalem ac realem Clericos
extingunt. Ratio; quia res temporales & bo-
na sequuntur conditionem personæ tanquam
accessoria suum principale, atque forum per-
sonæ. per c. 42. de R. j. in 6. siquidem que Reli-
giosis adherent, religiosa sunt. l. 43. ff. de R. V.
Nec dissentit Cancellarius Schmid, utpote qui
controver. n. n. 1. sic scribit: si præcisè inspicimus
dispositionem juris Canonici, nobis certum esse vide-
tur, bona Ecclesiarum, & Clericorum, tametsi pa-
rimonialia sint, gaudere immunitate Ecclesiastica,
etiam in actionibus realibus. Oppones: Actio
realis non tam dirigitur in personam quam in
rem. §. 1. Inst. de Action. ergo moveri debet in
loco rei sitæ (vel saltem potest) l. ult. C. ubi in
rem actio, nec attenditur forum Sæculare aut
Ecclesiasticum ratione personæ conventæ, sed
solumpiæ res. 2. et si Actio realis tendat in

rem immo-
bilem, quod instituitur super illam, sit in rem
utpote inanimatam, sed directè in personam,
quæ possidet rem & convenitur: proinde co-
ram Iudice Ecclesiastico, in cujus territorio
res est sita, Iudicium institui debet, si persona
sit Ecclesiastica. per c. 3. h. t.

Dico 9. Probabile est, licitè conveniri Cle-
ricum in foro sæculari super causis temporalibus
actione reali, ubi viget hujusmodi consue-
tudo, uti vigere in Galliis, & in multis locis
Germaniæ, præsertim in Camera Imperiali,
passim testantur Auctores. Ita enim sentiunt
præter Covarruv. Pract. qq. c. 31. n. 5. Iulium
Clarum. l. 5. sentent. §. fin. q. 36. n. 3. (ubi etiam
de criminalibus quibusdam admittit) Cevall.
& Sesse apud Oliva p. 1. fori Eccles. q. 12. n. 5.
Gail. l. 1. observ. 37. Myns. cent. 1. observ. 22.
cent. 4. observ. 95. Zoësius h. n. 24. Scham-
bogen n. 31. De Bassis Semcent. 2. qq. forens. con-
trover. n. à n. 3. Baro Schmid ad Jus Bavar. to. 1.
controver. cit. n. 3. cum Græveo, Farinac. & aliis
multis. Imò teste Ranbeck, Zelotissimo de-
fensore Immunitatis Ecclesiasticæ, tot DD. hoc
affirmant, ut vix numerari possint (sed longè
plures, præsertim ex Theologis & Canonistis,
qui huic consuetudini omnem vim denegant,
reperire est) P. Friderich. de for. Comp. p. 3. c. 1.
§. 9. n. 303. edit. 2. dicit, hujusmodi consuetudi-
nem non esse reprobandam, si à SS. Pontifice
approbata est: approbatam autem censeri, si Pon-
tifex scit, eam vigere, & non reprobatur, ut docent
Vasq. Less. Salas, &c. quem propterea malè su-
gillat P. Schmier, licet ipse in tract. de iudiciis c. 3.
sect. 6. §. 3. n. 191. consuetudinem talem defen-
dat. Certè simile quid admittere debent om-
nes, quotquot vi consuetudinis reconveniri
Clericos coram Iudice Laico posse concedunt.
Rectè tamen observat P. Friderich n. 610. & a-
libi, cum alijs communiter, cavendum esse Iu-
dici Laico, ne personam Clerici distringat, &
si Clericum condemnare necesse est, executionem
remittat ad Iudicem Ecclesiasticum; quamquam
quoad executionem in bonis patrimonialibus
dissentiant Petrus Barbosa, Menochius, & Oliva. p. 2. q. 6. n. 3.

Quæres, quo pacto & ex quo fundamento
sustineri valeat dicta consuetudo? 2. quamvis
sententiæ nostræ Patroni inter se quoad hoc
non conspirent, illos tamen rectius sentire exi-
stimo 1. qui eam fundant in Jure Advocatiæ,
der Schutz- und Schirm- & Gerechtigkeits;
cùm Principes Sæculares & Magistratus Eccle-
sias & Clericos defendant, atque idcirco ali-
quid à Summo Pontifice ipsis circa hoc indul-
geatur: vel potius in Jure Reservationis; siquid-
em Imperatores, uti Henricus Auceps, tres
Ottones eum subsequentes, in erectione Epi-
scopatuum & Monasteriorum &c. apud Gol-
dastum & Jo. Palatinum sibi reservarunt cum
consensu Ecclesiæ jus exercendi Jurisdictionem
in omnia bona Ecclesiis, & Clericis, eorū-
que subditis attributa vel donata; atque hoc
jus sæpe dederunt alijs, nempe vel Principibus
inferioribus, vel Magnatibus, vel etiam Magi-
stratibus Sæcularibus, quos sibi substituerunt

tanquam Advocatos & Protectores, vel quibus tanquam Imperij vassallis hujusmodi bona concesserunt in feudum per modum Regalium & Investiturarum. Ubi proin immemorialis consuetudo reperitur, videtur haud male praesumi posse, jurisdictionem in bona Ecclesiarum & Clericorum temporalia legitime esse reservatam à Fundatoribus, quibus permissum est, si accedat consensus Pontificis, vel saltem Episcopi, donare sua bona Ecclesijs sub certis conditionibus & reservationibus, per c. 23. de Jure Patron. Confirmatur. Sz. e contingit, ut bona, antequam ad Ecclesias vel Clericos deveniant, gravata sint tributis & alijs oneribus realibus, cum quibus proinde ad Ecclesias & Clericos transisse credenda sunt, per ea, quæ tradit Pirh. ad tit. de Immunit. Eccles. n. 75. & Barbosa ff. E. II. l. 1. c. 39. §. 5. n. 57. Cur igitur transire nequeant cum onere jurisdictionis secularis, & sic transisse praesumenda, ubi id habet consuetudo? 1. Illos, qui consuetudinem hanc fundant in tacito consensu Pontificis, eam scientis & non reclamantis; non enim credibile est, à Pontifice ignorari hujusmodi consuetudines, cum utique Nuntij Apostolici in Provincijs morantes, prout muhus ipsorum exigit, edocuerint de ijs Pontificem: si igitur is specialiter illis non contradicat ac in particulari, rectè videtur inde colligi tacitus ipsius consensus, praesertim cum de eo praesumendum non sit, quòd velit urgere leges suas, consuetudini contra Immunitatem Ecclesiasticam generaliter derogantes, quales continentur in Bulla Cœnæ in Trident. &c. ubi propter contrarium usum antiquissimum prudenter illarum observantiam sperare vix potest. Et quis credat, omnes fere Principes & Magistratus Sæculares in Germania, Gallia &c. ubi hujusmodi consuetudo vigere dicitur, excommunicatos esse? Quod tamen sequeretur, si Pontifex urgeret dictas Leges. Atque hæc responsio longè est reverentior in Sede Apostolica, atque rationabilior, quàm illa, qua aliqui satis temerè pronuntiant, Bullam Cœnæ &c. non esse receptam in Germania &c. Item verisimilior est, quàm illa, qua aliqui asserunt, hanc consuetudinem, qua de nobis sermo, fundari in privilegio Pontificis praesumpto; quia privilegium praesumi non facili debet, quod concedi non solet, quale est privilegium contra immunitatem Ecclesiasticam, quam consuetudinè Pontifices in Jure scripto constanter reprobant. Confirmatur hæc responsio à pari 1. Tacitè censetur consentire Pontifex, ut Clericus reconveniat coram Iudice Sæculari in causis realibus, saltem connexis, actione reali, ut habet valde probabilis sententia apud Pirh. de Mutuis Petitis. n. 13. Barb. §. 2. à n. 137. ergo etiam, ut primò conveniantur actione reali, ubi consuetudo stat pro tali tolerantia Pontificis. Confirm. 2. Pontifex expresse concedit c. 6. §. 7. b. t. ut Clerici atque Ecclesiæ in causis feudalibus conveniantur coram Domino feudi, etiam Laico; cum id suadeant justæ causæ: ergo etiam tacitè consentire credendus est, ut conveniantur coram Laico etiam in alijs causis realibus tem-

poralibus; cum adsit justa causa id credendi, ubi tolerat hujusmodi consuetudinem. Unde fit, quòd hæc consuetudo conveniendi Clericos actione reali coram Iudice Laico non sit introducta per viam prescriptionis, sed per viam conniventis, adeoque strictissime dicta consuetudo non sit, cum potius per voluntatem Summi Pontificis conniventis & dissimulantis hæc conventio fieri possit, quàm propter actus frequentatos consuetudinem legitime praescriptam constituentes. Vid. quæ traditi in Libro I. ad tit. de Consuetudine. n. 11.

Oppones 1. Immunitas Clericorum à jurisdictione & foro Sæculari juxta nos est Juris Divini: sed contra Jus Divinum nulla valet aut prævalet consuetudo: ergo. 2. Et si dicatur esse Juris Ecclesiastici tantum, tamen nulla eadem consuetudo derogare valet, cum talis consuetudo reprobetur tanquam corruptela palissimè Jure Canonico, uti c. 8. §. 17. de Jurijs Sess. 10. Concil. Lateran. sub Leone X. in Bulla Cœnæ quotannis, §. in Auth. Cassa C. de SS. Eccles. ergo. 3. Consuetudo est aliquid facti: ergo probari debet. Sed fortè in multis locis, in quibus vigere perhibetur, non sufficienter probari potest: ergo.

Ad 1. Diff. Ma. est Juris Divini in genere & secundum thesim universalem. C. in hypothesis, seu quoad executionem, & applicationem ad casus particulares. N. Ma. Nequaquam admittimus, nec ullus Catholicorum admittit, privilegium fori, personis Ecclesiasticis concessi, universaliter & totaliter per consuetudinem abrogari posse. Ad 2. Jura Ecclesiastica reprobant quidem consuetudinem immunitati Ecclesiasticæ contrariam, sed vel generaliter tantum, vel in specie quidem, sed quoad causas criminales tantum, aut civiles, in quibus agitur actione personali contra Clericos: & tunc non afficiunt nostrum casum de causis civilibus, in quibus agitur actione reali: vel reprobant illam consuetudinem, quæ fuit eo tempore, quo condita sunt hæc Jura: & sic non se extendunt ad consuetudines postea introductas. Adde, quòd etiam illa Jura, quibus reprobatur consuetudo aliqua, etiam tanquam corruptela, utpote Humana tantum, abrogari per consuetudinem valeant, si mutentur circumstantiæ, uti ad tit. de Consuetudine dictum. Sed ibi n. 15. etiam reprobati diximus consuetudines Immunitati Ecclesiasticæ contrarias, non obstante, quòd aliqua fiant in ejus præjudicium. Ita est, reprobantur, at solùm terminis generalibus, uti in Bulla Cœnæ quotannis: & quando abest tacitus consensus Pontificis. Cuius Bullam Cœnæ haud dubiè maxima hæc est difficultas, quia singulis annis instauratur. Sed forsitan satisfacit dicendo, quòd Pontifex, ibi consuetudinem libertati Ecclesiasticæ contrariam generalibus tantum verbis reprobans, reprobare non intendat consuetudines longissimas circa casus particulares & causas reales, cum observantia hujus reprobationis difficillimè obtineri, & moraliter vix sperari possit, postquam consuetudines illæ nimium quantum invaluerunt: nec enim videtur praesumendum

sumendum de mente piissimorum Pontificum, quod omnes Principes & Magistratus Sæcularum regionum, in quibus vigent hujusmodi consuetudines, velint vinculo excommunicationis esse innodatos, aliàs Sedi Apostolicæ devotos & beneficos valde. Imò cum prædicta Bulla in can. 19. requirat specialem & expressam licentiam Sedis Apostolicæ ad hoc, ut Laici se interponere possint in causis Criminalibus Ecclesiasticorum, videtur implicite insinuari, in causis aliis non requiri specialem & expressam licentiam Papæ, sed sufficere tacitam, quæ habetur per scientiam & tolerantiam Papæ conniventis. Et quamquam in fine addatur, nec per patientiam seu tolerantiam SS. Pontificis præjudicari posse contentis in Bulla Censuræ, id tamen intelligendum est de mera tolerantia, quæ non est conjuncta cum tacito consensu; non enim semper est mera tolerantia, sed ad cavenda gravissima incommoda verè consentit Papa tacite. Exemplum habemus & instantiam valde claram in reconventionem Clericorum coram Judice Laico, etiam in causa disparata; quamvis enim Clericus, qui Laicum convenit coram suo Judice Laico, coram isto secundum Jura Canonica reconveniri in causa reali non posset, potest tamen vi consuetudinis juxta sententiam valde communem Catholicissimorum Doctorum, qui consent, huic consuetudini non obstat Bullam Censuræ, licet adversetur immunitati Ecclesiasticæ. Accedit quod consuetudo conveniendi Clericos coram Judice Laico in causis realibus fundari possit in reservatione jurisdictionis Sæcularis in bona Ecclesiæ & Ecclesiasticis donata, quæ si legitime facta sit, ut fieri potest per c. 23. de Jure Patron. cum consensu & auctoritate Ecclesiastica (qualiter facta fuisse ex diuturnitate exercitii jurisdictionis rectè præsumitur) utique ad talem consuetudinem oriam ex titulo, quem Ecclesia & Jus Canonici approbat, vel ortam ex pacto & conventionione, se non extendit Bulla. Ad 3. Non dubio, quin plerisque in locis facile probari possit longissimi temporis usus, quin & observantia immemorialis. Certè talem consuetudinem dari in multis locis Germaniæ testantur rerum & praxis Germanicæ peritissimi Gail. & Mynsinger. De Bavaria in specie testatur Baro Schmid contrav. cit. qui etiam contrav. 14. n. 1. & contrav. 15. specificat duos casus. 1. Quoad Censuræ perpetuos (Monachii vocant *Geizge* (Gelfer) quibus aliquæ domus obervantur: pro his debitis possessor ædium, licet Ecclesiasticus sit, convenitur apud Magistratum Civicum actione reali; quia hi census sunt debita realia tantum, ita ut, si casu fortuito pereant ædes, extinguantur omnino, nec actione personali teneatur dominus ædium, licet dives sit, Sæcularis aut Ecclesiasticus. 2. Quoad collectas & stearas extraordinarias, quæ pro necessitate & utilitate patriæ etiam imponuntur Clericis & Ecclesiis quoad bona præsertim patrimonialia secundum proportionem annuorum reddituum. Sed ad has stearas, etiam ipso teste, cogi non possunt, quam-

vis recipi valeant cum bona Clericorum voluntate, & defacto eos se huic consuetudini submisisse conjiciat contrav. 15. cit. n. 17. & 18. Quod tamen fortè non fatebuntur Ecclesiastici. Id certum est, quod consuetudines, libertati & immunitati Ecclesiasticæ derogantes, sint strictæ interpretationis, cum sint contra Jura, & privilegia in Corpore Juris clausa, adeoque non extendendæ ultra casum, in quo eas dari indubitato constiterit.

Dico 10. Clerici, etiam si vellent, renuntiare nequeunt privilegio fori Ecclesiastici, & consentire in Judicem Laicum tam in causis Civilibus quam Criminalibus, etiam interveniente juramento. can. 32. 33. 42. 43. & alijs caus. n. g. i. c. 12. h. t. Ratio ibi redditur, quia hoc privilegium non est introductum in favorem singulorum, seu cujuslibet Clerici in particulari, sed in favorem ac reverentiam totius Status Ecclesiastici, adeoque est Jus publicum: sed Juri publico renuntiare aut derogari pacto privatorum, & Juramentum, quod est contra Canonica statuta, & Juri ac bono publico præjudicat, licet servari nequit. c. 12. cit. Quare si Clericus Actor trahat alium Clericum ad Judicium Sæculare, in pœnam perdit causam, si ea Civilis sit, & excommunicandus est: si verò Clericus Reus, coram Laico conventus, ibi respondeat voluntarie, perdit itidem causam, si ea civilis; si autem criminalis sit, deponendus est ab officio & beneficio. can. 42. 43. c. 12. cit. De Laico trahente Clericum ad Judicium Sæculare non legitur dicta pœna amittendæ causæ: Judex verò Laicus pertrahere attentans Clericum ad suum forum graviter peccat contra Immunitatem Ecclesiasticæ Leges, excommunicatur c. 2. h. t. & propterea ab officio judicandi deponendus.

Oppones 1. In can. 42. & 47. caus. & q. cit. prohibetur tantum, Clericos ad forum Sæculare pertrahi, pulsari, scilicet invitos, ut hæc verba insinuant: ergo volentes & consentientes possunt conveniri coram Laico. 2. Sixtus III. Papa sponte purgavit se de crimine coram Concilio, auctoritate Imperatoris Valentiniani congregato, & sic coram Imperatore: ergo etiam inferiores Clerici, in Sæculari Judicio conventi, sponte se subicere & respondere possunt. g. ad 1. Ibi quidem sermo est tantum de Clericis invitis, alibi verò, nempe d. c. 12. id ipsum prohibetur etiam volentibus. Ad 2. Sixtus se Patribus ibi congregatis & Imperatori purgavit non tanquam Judicibus, quasi agnovisset in ijs jurisdictionem, sed ut arbitris & æquis rerum æstimatoribus innocentiam suam demonstravit. Multò minus dare voluit exemplum inferioribus, ut se subiciant Judici Laico.

Dico 11. Clerici inferiores, & non exempti, si conveniantur, conveniri debent coram Episcopo proprio. can. 43. 45. caus. n. g. i. c. 1. h. t. c. 7. de offic. Ord. in 6. Dixi 1. Inferiores; nam Episcopus coram Archiepiscopo, aut Synodo Provinciali, can. 1. d. 34. in causis verò Criminalibus majoribus, quæ depositionem merentur aut privationem, & alijs magis ar-

duis, coram Summo Pontifice. Trid. S. 24. c. 5. de Ref. Archiepiscopi autem coram Primatibus vel Patriarcha, exceptis tamen iterum Criminalibus & Majoribus causis juxta Trid. lo. cit. At Summus Pontifex, utpote Superiorem in terra non habens, coram nemine conveniri propriè potest, cum sit ipse à Christo constitutus omnium Pastor & Princeps. Jo. 21. Vid. dicta ad tit. de Off. Episcopi. Ordin. n. 8. § 9. Dixi 2. coram Episcopo proprio, cui nempe subiecti sunt ratione vel beneficii, vel domicilij, vel delicti, vel contractus, vel rei sitæ.

De Foro Privilegiato quorundam Laicorum.

29. Sciendum 1. Etiam ex Laicis quosdam specialiter gaudere privilegio Fori, ita ut non coram quolibet Judice, in cujus aliis territorio existunt, vel delinquant, vel contrahunt &c. conveniri possint, sed coram aliquo determinato: cujusmodi sunt 1. Principes, & Nobiles immediati, seu qui immediatè subsunt Imperio & Imperatori Romano, quales etiam sunt Civitates Imperiales. 2. Studiosi. 3. Milites. 4. Personæ Miserales.

20. Sc. 2. eorum, qui immediatè subsunt Imperio, competens forum, ubi tam in Civilibus quam Criminalibus conveniri debent, esse vel *Cameram Imperij*, das *Cammer-Gericht* / quæ olim *Spiræ*, nunc autem est *Wetzlaræ*; vel *Consilium Imperiale Aulicum Viennæ*, der *Reichshof-Rath*; vel denique *Judicium Rottvilensæ*, das *Kaiserliche Hof-Gericht zu Rottweil* / cui civitati hoc privilegium concessit *Conradus III. Sueviæ Dux & Romanorum Rex* electus anno 1147. vi cujus Nobiles immediati (non tamen Electores, nec alij specialiter exempti) quoad certas causas specialiter non exceptas, & quoad certum circuitum, nimirum à Superiore *Alsatia* usque in *Bavariam* exclusivè, & ab *Alpibus Grisoniæ*, usque ad urbem *Cölniensem*, *Frankfurtensem*, & *Sylvam Thuringiæ*, se extendentem conveniri & judicari in hoc *Judicio* valent. *Knipschildt de Nobilit. l. 3. c. 23. à n. 709.* quamvis hodie raro admodum in hac urbe soleant institui contra *Immediatos Imperij* *Judicia*. Cum verò hoc privilegium Principibus, & *Immediatis Nobilibus*, grave quandoque acciderit, vi cujus non aliud tribunal nisi *Supremum* habeant, à quo non datur appellatio, ideo ipsis (non verò Civitatibus Imperialibus, nisi habeant speciale privilegium) Imperatoris & Procerum Imperii consensu concessum est, ut saltem in causis Civilibus alios & inferiores ex se ipsis *Judices* nancisci possent, sub certa ratione à se ipsis eligendos, quos *Austrégas* vocant, Germanicè *Austräg* / à verbo Germanico *austragen*: ut adeò respectu horum Principum & Nobilium *Immediatorum* *Judicium Austrégarum*, vel *Immediatarum*, sit prima quasi *Instantia*, in qua conveniantur. Vid. *Ordinat. Camer. p. 3. tit. 27.*

Juvert hic notare discrimen inter Nobiles Imperij: aliqui enim dicuntur *Liberi*, vel *Immediati*, die *Freie Reichs-vom Adel*: die *unmittelbare Reichs-Ditterschafft* / qui nem-

penulli subsunt *Statui Imperij*, sed immediatè ipsi Imperatori vel Imperio Romano, quales sunt in *Suevia*, *Franconia*, & ad *Rhenum*. Alij autem sunt *Nobiles Medijati*, vel *Landgraffen*, die *Gemittelte vom Adel: Landgrafen* / qui quidem æquè generis præfulgent *Nobilitate*, alicui tamen Principi vel *Statui Imperij* subiecti sunt; quia videlicet possident prædium, pagum, castrum &c. in territorio alicujus Principis aut *Statûs Imperij*, cujus propterea *jurisdictioni* parere debent, & sic primum mediatè subsunt Imperio ac Imperatori, priusque conveniendi sunt coram tali Principe vel *Statu*: quales sunt *Nobiles* in *Austria*, *Bavaria*, *Saxonia*, *Marchionatu Brandenburgico*, *Palatinatu Superiore*, *Hassia* &c. *Knipschildt de Nobilit. l. 1. c. 2.* Cæterum non omnis *Immediatus Nobilis*, vel immediatè subiectus Imperio, simul hoc ipso est Imperij *Status*, seu votum habens & sessionem in *Comitijs Imperialibus*; quamquam vicissim verum sit, omnem Imperij *Status* hoc ipso immediatè subesse Imperio; sunt enim aliqui, etiam *Comites* (vel *Monasteria* &c.) qui immediatè subsunt Imperio, nec alium agnoscunt Superiorem vel *Judicem* in temporalibus, quam *Cæsarem*, nec tamen *Status* Imperij sunt. Quinam verò sint & non sint, docet *Reincking de Regim. Secul. l. 1. class. 4. c. 21.* & alij *Publicistæ*.

Sc. 3. Ex *Studiosorum* privilegiis, quorum 1180. numerat *Petrus Rebuff. l. 2. de privil. Scholast.* præcipuum esse privilegium Fori, quod ijs, qui in aliquo *Studio Generali* vel *Academia* immatriculati litteris addiscendis dant operam, concessit *Fridericus I. Imperator ex Sueviæ Ducibus*, propter rubram barbam *Barbarossæ* vel *Abenobarbus* dictus, anno 1158. in *Auth. Habita quidem. Cod. Ne filius pro Patre*, vi cujus *Scholares* (à fortiori *Professores*, utpote de quibus maxime verificatur ratio concessionis, cum eorum scientiâ totus illuminetur *Mundus*) item *Scholarium*, siquos habent, famuli *Matriculæ* inscripti, *Professorum domestici*, *Notarii*, *Pedelli*, & *Nuntij Academici* &c. non coram alio *Judice* conveniri possunt, quam coram *Domino* vel *Magistro suo* (id est, *Rectore Universitatis*, aut *Senatu Academico*, vel *Scholarum Præside*; extenditur enim hoc privilegium etiam ad *Gymnasia* & *Lycea*. *Pacius in Auth. cit. c. 9. n. 4.*) vel coram ipsis civitatis *Episcopo*, optione *Studiosis* concessa, & potestate alterutrum eligendi, coram quo conveniri malint; quæ tamen optio teste *Besoldo de Jure Academ. c. 6. n. 2.* per consuetudinem sublata est, ita ut tantum coram *Rectore* vel *Senatu Academico* vel *Præside Scholarum* conveniendi sint. De hoc foro *Studiosorum* quæri solet 1. an se extendat etiam ad *Criminalia* & quidem *majora*, ubi agitur de vita & sanguine, seu an *Academiis* competat *Imperium Merum*. 2. An *Studiosus*, qui alibi, & non in loco *studiorum*, deliquit, remitti debeat ad *Academiam*, si vel ista vel *Reus remissionem* petat. 3. An *Cessatores*, seu qui neglectis publicis *Prælectionibus* & exercitiis otio se dedunt, & alia longè, quam bonas artes sectantur,